

Válasz egy tősgyökeres salgótarjáninak.

III. A salgótarjáni program.

Külön jellemző tünete e vitának, vagy talán e város lakói lelkének, hogy a sok vita e tárgyában hozzám írott levelek egyike sem emlíkszik meg Tősgyökeres Uram az Ön által követelt külön programról. Azért említem meg ezt, mert tény és való, hogy Salgótarján szinte tobzódik a programtalanságban. Itt mint már számtalanszor megírtam a programnak programja a személyi érdekek lehetőleg 100%-os teljesülésének elérése.

Egy egy stallum elérése, legyen az a legszerényebb ami csak elképzelhető, mozgásba hozza a város egész „törzslakosságát”. Kijárók jönnek-mennek, választók kényszerítetnek a szavazásra s nem választók állnak liktori sorfalat, mindez azért, hogy valakit „behozzanak”.

Valami köz vagy magánzállítás elnyerése érdekében való kijárás pedig annyira mindennapos, hogy szinte az volna furcsa ha nem látnánk.

Ki beszél Salgótarjánban programról, ha a személyes és anyagi érvényesülésen kívül még szabadjára ereszthető a józán megállapítást elsodor az ellentetes vallási, politikai vagy foglalkozási ellentét. Amikor politikai hitvallást, vélt meggyőződést tesz semmissé az az elgondolás, hogy már nem szolgálja anyagi vagy egyéni érdekeinket a régi elv.

Avagy elképzelhető-e valamely programhoz való ragaszkodás Salgótarjánban, amidőn e város leg többjének véleménye szerint csak a nagyvállalatok akarata döntő minden kérdésben; minek akkor a program, kérdezné Ön is Tősgyökeres Uram? Meg hiszen ugyanis csak a polgármester akarata jön számításba bármilyen történik is e sárpor fészeken, miért feszegessünk mi elmozdithatatlan sziklát a helyéből?

A kérdések özőne, a kételkedés, elfásultság, nemtörődömség, jobban-rosszban való belenyugvás próbálja Salgótarjánban az egyéni önzésen kívül utját állni annak, hogy tényleg programot szabjon kiki maga elé, vagy hogy a szabott programot megtartsa. Nem csodálom fentiek szerint ha Tősgyökeres Uram is kíváncsi arra a programra, amirehhez én annyiszor hívtam egységbe e város lakosságát.

Hát Tisztelt Tősgyökeres Uram bevallom, hogy nekem nincs külön programom. Azaz a programomat hét éve hirdetem hasábkon, amely minden józan gondolkodásu, hazáját, városát, családját szerető salgótarjáninak csak egy lehet: A Krisztusi morál, az örök érvényű általános emberszeretet határai között harc, küzdelem a nemzeti Magyarországiért és a polgári Salgótarjánért.

Nem vagyok képviselőjelölt, hogy programot adjak Tősgyökeres Uram, amit fentebb írtam, a lelkebben izzó érzések életcéljának is tekinthető kifejezése csupán, amely-

ért meggyőződéseim szerint sem gáncsan sem más megbántásban részem nem lehet — mégis mennyi támadásban van részem! Hányan támadnak azért mert az igazságot keressük a fenti célok elérése érdekében is, persze a guny és sárdobálás mindig névtelenül történik mint ez esetben is, csak Ön az első Tősgyökeres Uram, aki a névtelenségből is kíváncsi harcaink céljaira.

Nem célja e lapocskának, hogy országos nagy politikai kérdésekben új programpontokkal szaporítsa a programcsinálók táborát. Vannak ugyanis hivatottak és hivatlanok elegenden. Kezdve az általános, titkos választójogtól egészen az angol kamatláb felemeléséig e nagy elvi vagy gyakorlati kérdések özőnében programot készíteni vagy vallani országos vezéreink joga de kötelessége is, de senki se higgye, hogy nincsenek oly programpontjaink amelyeket vallani kötelességünk, s amelyeknek végrehajtásához joggal hivatjuk táborba, egységes táborba, Salgótarján egész lakosságát.

Nem akarok itt említést tenni a város polgármestere által annyi körülményekkel kidolgozott és e lap hasábjain is ismerte lett nagy arányú pénzügyi és építkezési, beruházási programról, csak arra a felhívásokra mutatok rá, amelyeket annyiszor és annyiféle alakban szóltattunk meg e lapok hasábjain.

Ha elfogadjuk azt az elvet, — aminek elfogadásában egy pillanattig sem kételkedem még Tősgyökeres Uram részéről sem — hogy a revideált határokkal bíró nemzeti társadalmi berendezkedésre támaszkodó Magyarország keretén belül Salgótarján szintén csak nemzeti alapon álló polgári berendezkedéssel bírhat, akkor első és legfontosabb programunk csak e város polgári egységének megteremtése lehet. Csak két tábor állhat itt a végen egymással szemben: a nemzet polgári front és a nemzetközi marxista front. Az elsőbe minden alakulás, foglalkozási ág vagy vallás elkülönülést félretéve bele kell hogy tartozzon. Ide számítom a nemzeti alapon álló munkásszervezeteket sőt tovább megyek még a szociáldemokraták egy részét is. A reviziós mozgalmak megmutatták, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt vagy talán szakszervezeti szövetség is két részre szakad előbb utóbb a hazafiasabb, polgárisabb és a teljesen szovjet ideológiával terhelt baloldali, proletárdiktatúra elemekre. A jobb belátásu elem előbb utóbb ehhez a polgári blockhoz fog csatlakozni, amelyben nem kell állandóan osztály, vallás és nemzetgyűlöletről hallania. Ezeket a csoportokat nemcsak választások idejére, de állandóan kézsúltságba tartani a szemben álló bolsevik irányzattal s e várost így az újabb meggrázkódtatástól megmenteni első feladatunk. E polgári block vagy bárminek nevezzük ön-

maga szabhatja meg az önzések által annyit veszélyeztetett városi háztartást, beruházás, pótlódó, takarékoskosság és más annyi ezer kérdését a város életének, jövőjének — de ezen kérdésekben beleszólást engedni még időleges taktikai okokból sem tartanám helyénvalónak oly alakulás, vagy párt részéről, amely elveti a haza, a család tisztasága fogalmát. Aki ily irányban paktumokat köt árulást követ el e város jövőjével szemben!

Ennek a polgári egységnek legelső kötelessége szerintem tekintet nélkül a külső befolyásokra oda-hatni, hogy a „Salgótarján a salgótarjániaké” jelszó testet öltön. Iparos, kereskedő, hivatalnok, munkás, sőt a nagyvállalatokból is az részesüljön itt előnyben, aki itt rója le adóját, aki itt járul hozzá a nemzet és városfenntartáshoz kezemunkájával, agya termékenységével.

Ennek a polgári egységnek kötelessége megmutatni e város intézményeinek, lakossai képességeinek keretén belül azt is, hogy nem az osztálygyűlölet, de az osztály-

közi szeretet, a segíteni akarás az, amire szükség van s amelyen boldogulni lehet. A munkások kereseti lehetőségének emelése, a munkanélküliség eltüntetése, a kórházak, árvaházak, ovodák, gondozó intézetek stb. fejlesztése higgye el Tősgyökeres Uram vannak oly fontos teendők, mint annak eldöntése vajjon melyikünk jobb polgára e városnak!

Ki tudja meddig folytathatnám e programpontokat, amire mind azt lehet mondani, hogy egyik sem új. De ha csak a kiindulási pontra bírnám helyeslését megkapni, ha elhiszi, hogy ime nemcsak egy, de száz és száz a kérdések száma, ahol keresztény és zsidó kezefogva együtt haladhat, nagy eltökéltséggel egyet akarhat — úgy nem írtam hiába. Vitatkozhatunk a részletek kérdéseken, de a polgári Salgótarján megvédésének, becsületes kiépíteni akarásának kérdésében közös programot valhatunk!

Velünk tart-e programban vagy Ön is a polgári front árulói közé tartozik? Remélem nem. Sz. I.

Munkásnevelés és védelem a salgótarjáni Kőszénbánya rt. Bányatelepein.

Írta: Szóbl Lajos a salgótarjáni bányatársaság ügyvezetője.*

(Folytatás.)

Baleset elhárítása.

Annak jellemzésére, hogy az üzemi balesetek megelőzése és elhárítása érdekében milyen intézkedéseket és létesítményeket fogantatott a vállalat az utóbbi időben, röviden a következő fontosabbak említhetők. A szállítási balesetek nagy számának lecsökkentése eredményesen úgy sikerült, hogy a bányavasutakat újabb típusú sínekkel átépítette, csilleparkját átalakította és nagyrészt fölrússította. A régi csillekerekkel szélesebb talpkoszorúval bíró csillekerekkel pótolta és ezzel a legsűrűbb baleseteket okozó csillekisziklások számát a minimumra redukálta. A csilleszekerényeket a kézen és az ujjakon sűrűn előforduló balesetek megelőzésére fogantyúkkal szerelte fel. Nem izolált kábeleket vagy a bányákban, mint a külszínen leszerelt, robbanóanyagok használatát és elraktározását a bányahatósági előírás szerint eszközölte. A siklóban és ereszkékben ahol tudvalevőleg a legtöbb baleset fordult elő, újabb csillefogó készülékek felszerelésével, kötélpótlók rövidebb időközben való megújításával, a fejsz és feszítő állomások, valamint a villaberendezések fokozottabb mérvű kicserélésével és modernizálásával, a sikló és ereszkékben a buvóhelyek számának szaporításával küszöböli ki a veszélyes baleseti lehetőségeket. Fejtésnél a faanyag fokozottabb mérvű javítását, a tető és települési viszonyoknak megfelelő ácsolásának állandó mérnöki ellenőrzését, a leváló és különösen a veszélyes szénszilánkok szétpattanása okozta balesetek ellen dróthálóból készült védőszemüvegek használatát szigorúan elrendelte. Régi teher és személyszállításra berendezett gőzhajtású függőleges aknaszállító gépet az üzem biztonságosabb elektromos hajtására cserélte. Figyelmeltető táblákkal, propaganda füzetek terjesztésével stb. oktatja munkásait a vállalat arra, hogy veszély esetén hogyan viselkedjék.

A bányahatóságnak az egyes üzemekhez való geográfiai közelsége a felügyeletet és ellenőrzést oly intenzívvé teszi, hogy annak jótékony hatása a baleseti statisztikában érezhető.

A föld mélyén leselkednek előre

*) Részletek a szerzőnek a „Munkaügyi Szemle”-ben megjelent nagyobb munkájából.

nem látható, sőt nem is sejthető veszélyek, melyeket megszüntetni, vagy megelőzni egyáltalán nem, legfeljebb csak hatásukban csökkenteni lehet. Erre szolgáltatnak a minden pillanatra kész tartott és a modern technika minden vívmányával felszerelt mentőállomások. Salgótarjánban, Dörögön és Nagymányokon vannak a központi, több kisebb telepen pedig a fiókmentő állomások, melyek kellő számú jól kiképzett legénységgel és azok parancsnokaival végzik azokat a mentési munkálatokat, amelyek úgy az emberi élet, mint a vagyoni javak biztonságát célozzák. Sajnos több ízben volt már rájuk szükség és lehet mondani, hogy mindannyiszor megfelelnek a hozzájuk fűzött várakozásuknak. A mentőállomások riasztása villamos sziréna jelzéssel, a legénység színhelyre szállítása pedig leggyorsabb iramban, a legmegfelelőbb közlekedési alkalmatossággal történik. A Dräger féle sisakos készülék alatt dolgozó csapat legfeljebb 4 óráig vehető igénybe és csak négy órai pihenő után állítható újból munkába.

A bejelentett üzemi balesetek száma az utóbbi években jelentősen emelkedett, aminek oka az, hogy az 1927. évi XXI. t.-c. 73—80 §-ai érvénybelépését megelőző időben a 20%-on aluli munkaképesség csökkenés után oly csekély baleseti kártalanítás járt, hogy számtalan esetben az aprólékos baleseteket a munkások be sem jelentették. Ezzel szemben 42—23. eln. 1928. N. M. M. számú rendelet megjelenése óta az a helyzet, hogy minden aprólékos balesetet sokszor még a nem üzemiek is bejelentik, mert már számottevő az az összeg is, amit 10%-os munkaképesség csökkenésért kapna. A munkaképesség csökkenéssel gyúgultak százaléknak csökkenése mutatja azonban a baleset megelőző intézkedések hatását.

Bár a vállalat terhe a baleset biztosítása szempontjából hasonlíthatatlanul nagyobb annál ami ilyen címen akkor terhelt, mikor még a társaság 10 évtizedének a nyugbér évekhez való hozzáadásával kárpótolta az üzemi baleset szenvedett tagjait. Mégis még ma is változatlanul gyakorolja a bányászok ösztönző gondoskodásának nemes érzéséből fakadó azt az áldozatkészséget, amivel ezeknek támogatására siet. A baleset

ÜLTESSÜNK GYÜMÖLCSFÁT!

Oktató árjegyzéket
képekkel számítások-
kal, szaktanácsokkal
díjtalanul küld

Unghváry József
faiskolája
CEGLÉD
Budapesti irodája:
Andrássy-ut 54.

szenvedett munkás amíg betegeskedik, szén és egyéb természetbeni kedvezményét csak úgy kapja, mint mikor dolgozik. A baleset folytán csökkent munkaképességű bányamunkások rendszerint olyan könnyebb munkára kapnak beosztást, ahol munkájuk értéke arányban sem áll keresetükkel. Legtöbbször csak azért kreál az üzem, egy új őri s ehhez hasonló állást, hogy egy-egy balesetet el tudjon helyezni.

Élelmiszerraktárak, azok feleslegei és bírságpénzek felhasználása.

Még a legkisebb bányatelepen is meglevő élelmiszerraktárakkal gondoskodik a vállalat arról, hogy munkásai és alkalmazottai olcsó áron, jól és könnyen jussanak a szükséges élelmi és ruházati cikkekhez. Az élelmiszerraktárak elért évi eredményt a bányahatóság ellenőrzése mellett a munkásjóléti intézmények kapják. Ugyanígy a bírságpénzeket is, bányahatósági ellenőrzés mellett, munkásjóléti célokra fordítják.

Nyugbérések.

A háborús évek, de különösen az azt követő esztendő legsúlyosabb problémái egyikét a nyugbérések kérdése okozta. Szaporította az öreg vállalat nagyszámú nyugbérés állományát a sok hősi halott özvegye, árvája, kik anyagiilag is áldozataivá váltak a veszített háborúnak. Pénzünk értékének a lecsökkenésével a társaspénztárak nyugbérigazgatásának teljesítőképesége a minimumra redukálódott, jönnie kellett, de jött is a vállalat a segítségül. Ahol csak egy mód volt rá, ott foglalkozást nyújtott a nyugbéréseknek, vagy az özvegyeknek, de a legkiadósabb segítség még is az volt, hogy biztosította számukra a kedvezményes áru élelmiszert, ruházatként, meghagyta őket a társulati lakásokban, adott nekik fűtést világítást. Ezzel a hatalmas támogatással sikerült e kérdésben nyugalmi helyzetet teremteni. Ezalatt az idő alatt a társaspénztárak anyagi viszonyai valamennyire megjavultak, úgy hogy az értéktálló pénz bevezetésekor lehetett már végre arra is gondolni, hogy a nyugbéréket szorzószámokkal fizessék és megszünjön a nyugbéréseknek ugyiszlóan ingyen élelmiszere. A szorzószámok évről-évre a rendelkezésre állott vagyonhoz és a vállalat adományaihoz mérten emelkedtek, míg végre az 1925. évben a XXXIV. t.-c. alapján kiadott 4400/eln. 1926. N. M. M. számú rendelet, mely a társaspénztárak bányanyugbér osztályait az Országos Társadalombiztosító Intézet keretén belül egyesítette, levette a vállalat vállairól a gondok ama részét, amely a nyugbérék megállapításával, számfejtésével és kifizetésével járt. Maradt azonban még mindig elég gondja és terhe a vállalatnak a nyugbéréseket illetőleg, mert az az évtizedes megszokottság, ami a bányavállalat és nyugbérései közötti viszonyt jellemzi, e gyökeres változás dacára, sem ment át a legcsekélyebb változásra sem. Még ma is épen úgy mint azelőtt, mikor még a társuláda oda kötötte a vállalatához a munkást, mert eltávolításával egyidejűleg elvesztette megszerzett nyugbéréseit, ad a vállalat 65 éves koráig, illetve megrokkanságig foglalkozást neki, mert nyugbérbe előbb nem mehet, koránál és csökkent munkaképességénél fogva pedig másutt munkát nem tud kapni. Pedig felbecsülhetetlen, de ki sem mutatható az a teher,

ami abból adódik, hogy a szociális érzületénél fogva nem eresztene szólni munkását akkor sem a vállalat, amikor már munkaképessége csak jelentéktelen részenek birtokában van. Ot százelekát teszi a munkáslétszámnak az olyan munkán foglalkoztatottak száma, mint: örök, telefonkezelők, szolgák, küldöncök, kalauzok stb., kiknek munkái értéke meg sem közelíti bérük és természetbeni járandóságuk együttes értékét.

A nyugbérések, özvegyeik és árváik csaknem 50 százaléka megmaradt nyugbér állományba helyezése után is a társulat telepi házaiban, kapja a szénsegélyt és világítást.

A nyugbérés létszám:

Salgótarjánban: 1106 férfi, 916 özvegy és 610 árva,

Dorogon: 399 férfi, 190 özvegy és 92 árva,

Nagyamácson: 150 férfi, 30 özvegy, 6 árva.

Azonfelül, hogy még a tisztviselők is háztartásukban elsősorban nyugbérések hozzátartozóit juttatják kereseti lehetőségeikhez, pld. Annavölgyön szőnyegszövődet is tart fenn a vállalat abból a célból, hogy a nyugbéréseknek munkát biztosítson.

Számos olyan családot részesít kegydíjjal a vállalat, akik szolgálatbalépésükkor már koros voltuknál fogva nem lehettek a nyugbér pénztár tagjai és emiatt, vagy elvándorlásuk miatt, bár hosszú éveken át voltak a társulat szolgálatában, Ezek is lakás, szén, világítási segélyben a nyugdíjasokkal egyformán részesülnek. Körülbelül 55 ezeknek a családoknak a száma, kiknek kegydíj címén évi 12.000 pengőt juttat a vállalat.

Még mielőtt a nyugbérések az 1927. évi XXI. t.-c. illetve a 4459/1927. N. M. M. számú rendeletekkel betegségi biztosítási kötelezettség alá kerültek, már akkor a vállalat saját számlája terhére gondoskodott, ha nem is rendszeresen, nyugbéréseinek betegség esetén való segélyezéséről. Ingyen orvosi segélyt minden esetben mindegyik kapott. Jellemző a viszonyokra, hogy az a nyugbérés, ki távoli lakása folytán a kerületi pénztári orvosokhoz van beosztva, hacsak egy lehetőség van, betegség esetén szívesebben a bányatársaspénztárhoz húzódik. Nevezhető ez talán megszokásnak, de mindenesetre van annak egyéb oka is. Azt a családias bánásmódot és együttérzést, ahogyan egy orvosai, mint a tisztviselői a társaspénztár tagjaikkal szemben viseltetnek, más pénztárak legalább is nehezen tudják pótolni. Fakad ez nemcsak a bányász együttérzésből és a közös kenyérre utaltságból, hanem a közös sorsból is, ami úgy bent a bányában, mint kint a telepi társadalmi életben tisztviselő és munkás között jóban-rosszban megvan.

Temetkezési egyletek.

Áldásos munkát fejtenek ki az egyes bányagazdaságok területén engedélyezett alapszabályokkal működő temetkezési egyletek, melyek csekély havi hozzájárulás ellenében, a betegsegélyző pénztár részéről folyósított temetkezési segélyen felül jelentékeny pénzüsségeket (50 pengőtől 300 pengőig) juttatnak a temetkezőknek. Felbecsülhetetlen szolgálatot tesznek ezek az egyletek azért is, mert a nyugbérések is tagjai lehetnek. Mielőtt ezek az egyesületek működnek, egy-egy temetkezés esetén nem kell többért a munkásnak előlegért a vállalatához fordulnia, amit keresetéből hosszú hónapokon át törlesztgetnie kell, viszont a járulékos terhek igen csekélyek (havi 50 fillér vagy 1 pengő) De meg az ilyen egyesületi élet fokozza az összetartozandóság érzetét is a munkásság körében. Ezek az egyletek ma már tekintélyes tartalékokkal is rendelkeznek.

Testnevelési és kulturális intézmények.

A testnevelés és kulturális intézmények terén nem maradnak el a bányatelepek attól a nívótól, amelyet egy munkásság, mint a magyar nemzeti társadalom ilyen hatalmas vállalatától joggal elvárhat. A bányatelepek szétszórtságánál fogva fokozott anyagi áldozatot igénylő cserkészet, levante képzést, lövészetet, a szükséges személyi és anyagi támogatásban kellőképpen részesíti, mert teljesen megértette azt, hogy akkor cselekszik a leghelyesebben, ha a munkásgenerációkat ép testben és lélekkel, fegyelmeltségre nevei. A minden igényt kielégítően felszerelt sportpályák, az uszodák, a

dalárdákban, a kényelmesen és izléseken berendezett minden telepen meglevő monumentális épületekben elhelyezett munkásokon tánchelyiségekben, a munkászenekarokban, műkedvelői előadásokon ma már a legszívesebben tölti idejét a munkás. Ha összehasonlítjuk egy-egy bányatelep mai vasárnap délutáni képét a korábbi esztendőkével, akkor ismerhető fel legjobban, hogy a felsorolt kulturális intézmények mily kedvező hatással voltak a munkásságra. Ma a legtrikább esetben látható egy részeg munkás, vagy egy szegényesen öltözött bányászleány. A fiatal munkásgeneráció tisztán és izléseken felöltözött, jókedvben találhatók vagy este az olvasóköri, táncteremben, a műkedvelői előadásokon és mozgóképnyelvi házakban.

Valóságos látványosság számba megy pl. a 26.043 m² területen fekvő 250 m. hosszú, 806 m. széles dorogi sporttelep, 7.320 m² futballpályával és a betonkorlással körülvett futópályával, tekepályával, lépcsőzetesen emelkedő nézőüléshellyel, zenepavilonnal, büfével, 50+25 méter méretű munkás uszódmedence 81 kabinnal homokstranddal stb. Mig a munkások honban könyvtárral, mozgóképnyelvi előadásokkal, zenével stb. csiszolja a munkás a téli hónapokban a lelkületét, addig a jóidőkben sporttelepen futball, tekepálya

uszas stb. sportokban iparkodnak egymást felülmúlni.

A bányászünnepélyeknek, a szokásos felvonulások élén a szép egyenruhába öltözött bányászzenekarok adják meg a legszebb érdekességét. A bányászászló alatt a lélekemelő bányászhimnusz hangjai mellett kivonul egyenruhás tisztviselők, altisztek és munkások, levették, cserkészek első utja mindig a templomba vezet, mert hiszen a föld mélyében ezer nyi veszályl szemben küzdő és dolgozó bányász fokozottan rá van utalva a lelki egyensúlyára. Dorogon a bányagazgatóság bányalelkész is alkalmaz, aki a betegek látogatásával, szegények gyámolításával, előadásokkal és beszédekkel iparkodik a hitigazság, bencületesség és kötelességtudást, a munkásokban ápolni és ébren tartani. Ugyanitt már megépített toronyhoz a folyó évben a vállalat támogatásával templom épül, mert a községi templom a nagyszámú hívők látogatására kicsinek bizonyulna.

Joggal lehet rémülni, hogy ez az utolsó néhány esztendő a nevelés terén hozott áldozattaljes és fáradságos munkája elég garancia arra, hogy egy komoly nemzetépítő munka terén, mint minden hazafias megmozdulásban ép úgy számíthatunk a munkásságra, mint a többi társadalmi rétegre.

A rosszul informált idegen.

Miközben az őszi lombhullajtás idején egyes politikusaink a gyászos emlékü októberi forradalom szelét szeretnék a meggyötörtségéből még alig talpraállt nemzetükre zudítani, ebben az atmoszférában a szociáldemokraták sem maradnak el forradalmi tradícióktól. A szociáldemokrata munkásság szakszervezeti adóiból fenntartott keblü organumuk hasábjain, egy vezércikkbe gyanusan beágyazva olyan nyilatkozatot közölnek Rennie Smith angol munkáspárti képviselőtől, amely ha valóban elhangzott, — amit fel sem merünk tételezni — akkor ez az idegen alaposan kiábrándított bennünket az angol munkás-gentleman felől táplált hiedelmünkéből.

Nagyon jól ismerjük mi szociáldemokratákat, akik saját politikájuk szempontjából képesek még a vendégül látott idegent is olyan helyzetbe hozni hogy visszaéljen vendégmivoltával. Mit szólna Anglia, vagy bármely más külföldi állam, ha akadna olyan magyar politikus, aki élvezve azok vendégjogát, a leghallatlanabb politikai bíráltságokba bocsátkoznék s azt állítaná, hogy mindaz, amit cselekszenek, a legsúlyosabb kritikával sem bélyegezhető meg eléggé, mert Smith ezt tette. Szerinte a háború és forradalmak után Magyarországon „olyan kormányzati rendszer tolódozt előtérbe, amely kevésbé különbözik a háború előtti uralmi rendszerből.” Szocialistáink vendége azonban — egész bizonyosan rosszindulatu ugratásra — még tovább ment s a hiradások szerint azt az állítást merészelt megkockáztatni az egész brit közvélemény nevében, hogy őket egyenesen ingerültté teszi, ha azt akarják elhítenni velünk, hogy itt Magyarországon a demokrácia irányában haladnak a dolgok; mert ők nagyon jól tudják, hogy a mai magyar kormányrendszer a középkori feudálisizmusnak csodálatosképpen fennmaradt maradványa. Ha nyomtatásban nem látnánk s ha a Népszava hangsúlyozottan nem állítana, el sem mernénk hinni, hogy ezt egy brit törvényhozó mondotta egy idegen állam vendégjogának védelme alatt. De így is meg tudjuk ennek a nyilatkozatnak a helyét találni. A magyarországi szociáldemokraták közismert multjuk szerint a nemzetközi közvélemény hatása és törvényeink tilalma alatt államiságunkat veszélyeztető s a közélet erejét pusztító beszédeiket nem merik elmondani, de időnkint vendégül hívják külföldi egyéneket, akik előbb Prágában tesznek látogatást, hogy azokkal mondassák el a vendégjog védelme alatt azokat a beszédeket, amelyekért őket felelősségre lehetne és kellene vonni, viszont az idegen lerakva a bomlasztás és rágalom pétéit illaberek nédek ereik, szépen ellilant. Ezt fogja tenni Smith is, miután elmondotta Rethenstein Móric helyett, hogy olyan ország, amelyben hiányzanak a közszabadságok, olyan kormányzat, amely megakadályozza a szakszervezetek fejlődését, amely úgy megrendszabályozza a sajtót,

mintha vásott gyerekről volna szó, amely polgárait börtönbe veti csupán azért, mert más a meggyőződésük, mint a hatalomé, ilyen kormány ma már egy brit konzervatív párttal szemben sem tartaná magát. No és végül, hogy a pecsétet is rátegye Smith szájába adott szörnyű rágalomakra, bölcsen ezt mondja: „demokrácia nélkül nincs revízió.” Semmiképpen sem vagyunk hajlandók a dolog érdeme felől vitázni, annyira átlátszó és rosszindulatu mentalitásból fakadtak Smith ur szavai s annyira érzik minden szaván, hogy előbb Prágában időzött, de meg kell bélyegeznünk ennek a nem igen előkelő lelkületéről, de tájékozatlan magatartásról és botránysos udvariasságról tanubizonyosságot tett angol képviselő nyilatkozatát, aki ha ilyen gonosz szándékból készült ismét hazánkba utazni, bizonyára nem várja meg egész nemzeti közvéleményünk tiltakozását, vagy előzőleg tájékozik a viszonyokról s csak aztán beszél.

OKTÓBER 6.

Írta: Dr. Tóth Mátyás.

„Egy bus őszi napon minden esztendőben kiujul egy mély seb, rongyossá válik a multakra vetett fátyol, kifehérlék alóla a bitor kényen kivégzett honfivertanuk csontja: a győzők dicstelen megtorló munkája.”

Gyönyörű tavaszra, szomorú ősz fordult. Branyiszko, Bicske, Isaszeg, Vác, Nagysalló után Világos, majd Arad. A magyar dicsőség csak üstökös volt. Jött és továbbált. Elbukott a szent ügy és a hazára sötét árnyék borult. Az aradi Golgotán sirba tették a magyar szabadságot tizenhárom hőssel...

Ezen a fekete napon mély gyásszal szívünkben vegyük kezünkbe a legendás idők történetét s mintha imakönyvet olvasnánk, imádságos hangulattal lapozgassunk az aranylapok között csodálatos idöket. Csodálatos hősokeket találunk. A magyar hőrosok mindenszentje október 6. Testvéreim! Gyujtsuk meg az emlékezés gyertyáit az aradi Golgota ünnepén, hadd legyen e kicsiny gyertyácskákból hatalmas lángoszlop, amely csonka hazánk felett pirosra festi az eget. Jelezte, hogy élünk és nem feledtünk. — Elbuktunk akkor, elbuktunk később. Istenem micsoda bukás volt! Az elsővel a nemzet szabadsága, a későbbivel hazánk veszett el. Miért van az, hogy a magyarnak anynyi; de annyi október 6-ikája és csak egy március 15-ikéje van? — Diadalmas csaták hőseit ünnepeljük és mégis egyuttal bukát is. Az ünnep nekünk mindig szomorúság. Mindig gyászt jelent. Mikor lesz ünnep? Mikor áldja meg az Isten a magyart, amely fohász annyiszor száll trónusa elé az agyonkínzott elesukló ajakról?

Október 6. Halál és feltámadás. Feltámadt a 13. hős. Feltámadt a nem-

A "Nemzetközi" Vasúti Útmutató
 közel 1000 oldal, Ár 3.50 Pengő.

Tartalma: RAK, OLASZ, ROMÁN, NÉMET, JUGOSLÁV, SVÁJCI, FRANCIA, SPANYOL, BELGA, PORTUGAL, LENGYEL, HOLLAND, menetrendek és díjszabások. Államok melléklete: Külföldre menő és onnan jövő közvetlen gyorsvonatok szeptemberi-trendje.

Officielles
 Kursbuch
 der ungarischen
 Eisenbahnen
 Verleger:
 Asztalos.

Orario
 delle imprese di
 Cominazioni
 ungheresi e miste.

**VASÚTI
 ÚTMUTATÓ**

A magyar és közös közlekedési vállalatok
**HIVATALOS
 MENETRENDKÖNYVE**
 (M. kir. miniszter-előadó 1491/III. 1925. sz. rend.)

Tartalma: a m. kir. államvasutak és a Magyar-
 országban üzembe levő összes többi vasutak — bele-
 értve az összes helyiérdekű vasutakat is — továbbá a
 hajzási és légiforgalmi vállalatok teljes és részletes
 menetrendjeit és díjszabásait, közvetlen bel- és külföldi
 közlekedési viszonyait, a külföldi vasutak csatlakozási időpontjait
 50% menetrendkedvezmény október 3-ig.

Szerkesztőség: Budapest VI. Aradi-utca 8-10
 Kiadóhivatal VIII. Füzterház-utca 4. Telefon J. 319-39

zet szabadsága. Magyar testvéreim most is így lesz! Csak éjnek az emlékezés gyertyái, csak forgassuk minél többet a nagy idők történetét. Egy nemzet, amely multjában él, nem veszhet el soha!

Aradi Golgota. Egy ország fájdalma hajol meg dicsőséges emléked előtt. De egy ország büszkesége is. Tizenháromunk csak nekünk volt! Honvédeink csak nekünk voltak. S ha kell, újra lesznek!

Hírek és különfélek

Előfizetési felhívás. Október 1-én új előfizetést nyitunk lapunkra. Kérjük mindenek előtt hátralekös előfizetőinket, hogy hátraleköt beüldeni sziveskedjenek. Nem bírjuk betölteni azt a hivatást, amelyet a sors a lapra hárított ha anyagiakban nem bírjuk a lap fennállását biztosítani. Ismételtlen kérjük a hátraleköt beüldését, amelynek céljából lapunk mai számához csekklapot mellékelünk. Lapunk barátait pedig kérjük, hogy lapunkat mindenütt propagálni és új előfizetőket szerezni sziveskedjenek. (Negyedévi előfizetés 2 pengő).

Előléptetés. Markovics Miklós rendőrtanácsost a belügyminiszter rendőrtanácsossá léptette elő. Az előléptetés széles körben keltett őszinte örömet, mert mint Dr. Sztranyavszky Sándor államtitkár hivatali titkára készséggel állott szolgálatára a város minden polgárának és a legaprólékosabb dolgokban is a legnagyobb szeretettel járt el.

Jegyzőválasztás. A folyó évi szeptember hó 30-án Cereden megtartott tisztújító választás során Szőke József volt romhányi aljegyzőt körjegyzővé, Szulyovszky László okleveles jegyzőt aljegyzővé és Kersék Dezsőt pedig irnokvégrehajtóvá választották meg egyhangúlag.

Turisták. A Magyar Turista Szövetség f. évi október hó 20-án tartja Vándorgyűlést Sátoraljaújhelyen, melyre a M.K.E. helybeli osztály tagjai hivatalosan meghívottak. A gyűlésen résztvenni szándékozók jelentkezzenek f. hó 12-ig Rókafalusi Lajos, avagy Kaszper Kálmán tagtársaknál. Indulás 19-én 17 ó 54 p a főtéri állomásról. A társas ebéd ára 2.50 P, Elnökség.

Meghívó. A Máv. Segédlistek Köre 1929 évi október hó 6-án, vasár-este 8 órai kezdettel a Kör összes helyiségeiben az aradi vértanúk emlékére hazafias ünnepélyt rendez. Upponyi József hittanár közreműködésével, melyre a hazafias érzelmi közönséget tisztelettel meghívja az Elnökség. Belépődíj nincs!

Műsoros tea-est. A szt. Erzsébet nőegylet folyó hó 19-én, szombaton este 8 órai kezdettel a róm. kath. olvasókör nagytértermében műsor tea-estét tart, melyre ezuton szeretettel hívja tagjait és azok vendégeit. Egyben közli tagjaival, hogy októbertől májusig minden szerdán d. u. 3-6-ig munkadélutánokat tart, melyeken minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

A kerékpár áldozata. Szinte észrevétlenül, máról-holnapra annyi kerékpár lepte el az országot és a vidéket, hogy sokszor életveszélyes a gyalogjáró emberek helyzete. Városunk és vidéke ipari göcpont. Ezer meg ezer munkásnak nyújt kenyeret, olyanoknak is, akik messze falvakból járnak be kerékpáron a reggel-este hatalmas kerékpározó tömegek raja hamzsig az utakon. Sietnek és löhölnek, sokszor még cseppet is elfe-

lejtene a csak akkor hőkkenek meg, amikor már majdnem meg van a baj. Ily szerencsétlenség történt az egyik telepén Albertakán, ahol szinte több a kerékpár mint a lakások száma. Fiatal gyerekek, idősebb emberek kerékpároznak. Ezt megértjük még. Sportolnak, de hogy vasár és ünnepnapokon vegyenek leekét bicikligyakorlatokat az iskola környékén és a telepnek gyermekektől népes utcáskáin kezdő gyakorlatozók ez mégis vakmerőség és nagy bátorság is... Így történt, hogy Siska Vencel elemi iskolai tanulót Zsidai János II-ik, bányász elűtötte az élelmtár előtt. A kis fiu súlyos sérüléseket szenvedett. Sebesülése huzamosabb időre kényszeríti iskola mulasztásra. A csendőrség a nyomozást megindította.

Ma van a hadirokkantak jótékony célú műsoros estje, mely az előjelek szerint nagy érdeklődés mellett fog lefolyni. A meghívókkal és jegyekkel járó hadirokkantakat és hadiözvegyeket mindenütt a legbarátságosabban fogadták, csupán az egyik rokkant egy helyen részesült a legdurvább káromkodások és a hadirokkantakat szidalmazó kijelentések között elutasításban, mely eljárásnak megtorlására a helyicsoport elnöksége megtiltotta a lépéseket. — E helyen közöljük, hogy Szeged városának több mint 4000 tagot számláló csoportjának öt tagja városunkba érkezett az ünnepségre. A fővárosból is több vendég érkezését várják. A Kath. Kör ujonnan festett gyönyörű terme bizonyára megtelik ma este.

**A szerencse egyszer minden-
 kire rámosolyoghat,** tehát próbálja ki Ön is szerencsét és vegyen sorsjegyet a XXIII. m. kir. Osztálysorsjátéka, amely Önt egyszerre gazdag emberré teheti. A 84.000 sorsjegy közül 42.000 felületlenül kibuzatik és szerencsés esetben egyetlen sorsjeggyel fél millió pengő nyerhető. Huzás már október hó 26-án és 29-én.

„Manusz” teaestély. Hausenblass Károlyné, Hachny Agostonné, Krepuska Gézané, Kiss Lajosné, Szabó Dezsőné háziasszonyok vezetésével lázas munka folyik az október 8-iki teaestély sikere érdekében, amelyen valószínűleg Kiss Károly országos főtítkár is részt vesz. A nagyszerű műsor résztvevői: Egri Endréné, Kiss Lajosné, Kruntorád Imre, Röder Alfréd, Vilezsál Richárd és Lezsy Hugó budapesti operatőrekes. Mindenkit szeretettel várunk. Elnökség.

Butorozott szoba kiadó Salgó ucca 20 sz. alatt.

A vidéki rendőrség államosításának gondolatát negyven évvel ezelőtt Nékám Ede volt gyöngyösi rendőrfőkapitány vetette fel. Néhány társával együtt a legerősebb mozgalmat indította ennek érdekében, de a megvalósulás stádiumába csak 10 évvel ezelőtt jutott, amikor Nékám Ede már nem volt az élők között. Most amikor az államosítás 10 éves jubileumát ülik, a legmelegebben emlékezik meg a sajtó a mozgalom első vezéréről, aki Nékám István városunk I. o. tan. jegyzőjének édesatyja volt.

Aki mer, az nyer! Régi közmondás és igaz is! De természetesen csak az nyerhet, akinek sorsjegye van. Óriási a kereslet az új sorsjegyek iránt, mert legutóbb is sokan lettek ily módon gazdagok. A m. k. osztálysorsjátéknak páratlan a nyerési esélye, 42.000 nyereményt sorolnak ki közel 8 millió pengő készpénzben. Fele a sorsjegyek okvetlen nyer! Dembinsky B. főúrasító, Budapest, II. Zsigmond utca 3. mai lapunkhoz mellékelte egy katonalapot, melyről ajánljuk a „Rendelőlapot” levágni és kitölteni még ma postára adni. Fizetés csak a sorsjegy vétele után. A szerencse forgandó! Minden egyes sorsjegynek egyforma a nyerési esélye! Véletlentől függ az ön szerencséje is! Könnyen lehet, hogy az itt ajánlott sorsjegyek lesznek „Fortuna” kedveltjei! Ne mulassza el most az alkalmat! Huzás október 26-án kezdődik!

A Roykó féle Tízszajlakai baszpedrő mindenütt kapható.

Modern háló és ebédlő butor, öt-lámpás rádió, cimbalom, zománczott új fürdőkád és egyéb háztartási tárgyak jutányosan eladók. Cím a kiadóban.

A has teltség, májtáji fájdalom, emésztési nehézségek, gyomorbélhurut és sárgaság a természetes Ferenc József keserűvíz használata által meg-

szüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy azív felé irányuló vértőlulások ellensúlyozhatók. Gyomor és bélspecialisták igazolják, hogy a **Ferenc József** vízzel, különösen az üld életmód következtében jelentkező bajoknál, nagyon kedvező eredményeket érnek el. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

SPORT.

SSSE.—Pécsi Vasutas SK. 1:0
 (1:0) Acélgyári pálya, 1500 néző. Bíró: Merz.

Salgótarjánban még soha nem látott nagyszámu és előkelő publikum előtt, gyönyörű időben folyt le a mérkőzés, mely a várakozásnak megfelelően magas-nívójú, szép futballt, izgalmas játékot nyújtott. Az eredmény reális, de csak a boni pálya s a megszokott környezet az, ami a SSE részére az eredményt reálissá teszi. A pécsiek a szemnek tetszetősebb, szebb futballt játszották. Gyorsabbak, határozottabbak voltak a tarjániaknál és ha csatárai nem olyan bizonytalanok a kapu előtt, joggal más lehetett volna az eredmény. A SSE mezőnybeli játéka ezzel szemben korántsem volt olyan szem-hizláló, de kapu előtt annál eredményesebb, mert a pécsi védelemnek sokkal több dolga akadt. — Ugyilátszik igazsága válik az a többek által hangoztatott megállapítás, hogy a SSE igazi „kupa-csapat”.

A mérkőzés tapogatózó játékkal kezdődik, mégis Pécs támad először, de Csala könnyen ment. Ezután a SSE lép akcióba s a pécsi kapusnak, Szarkának ugyancsak van dolga, de azt hibátlanul is végzi. Néhány perces játék után ugyilátszik, hogy a SSE vette kezébe a meccs sorsát, de Pécs nem csügged, támadásra támadással felel s kialakul egy szép változatos játék, melyben két különböző stílust játszó, de egyenlő erejű ellenfél küzd az értékes győzelemért. Egyik pillanatban Csala ment egy lövést, a másik pillanatban már a pécsiek kapuja mellett süvit el a labda. A 25-ik perc végre eredményt hoz, Tóth beadásából kavarodás támad a pécsi kapu előtt s az ide-oda táncoló labdát Márkus gólba helyezi. (1:0) A gól után még jobban erősödik az iram s nem szűnik akkor sem, mikor a bíró a pécsiek balösszekötőjét, Jankovicsot utánrugásért kiállítja.

Szünet után Pécs annak ellenére, hogy csak 10 emberrel játszik, magához ragadja a tempót és olyan iramot diktál, hogy katasztrófális SSE vereség kezd előrevetni árnyékát, ha ez sokáig így tart. Azonban a sorozatos támadások eredménytelenek maradnak s lassan-lassan kiütöközik a SSE kondícióbéli fölénye és tart a mérkőzés végéig. Pécs ezután már kétségbesetten védekezik, csatársora is már csak szórványosan támad. A mérkőzés mégis pécsi támadással zárul.

Jók voltak a PVSK-ban a védelem Szarka kapussal az élén, akiknek meglehetősen sok dolga akadt, de azt hibátlanul is végezte. A gólnál sem hibázott, mert az kavarodásból született. A halvesor nem tűnt ki különösebben, a jobbhalf azonban kimgagaslóan a csapat legjobb embere volt. A csatársor a mezőnyben nagyon szépen, tetszetősen játszott, a kapu előtt azonban nem sokat láttunk tőlük, igaz hogy Vics minden támadásukba beleszólt, jött legyen az akármelyik oldalról.

A SSE-ből Csalanak sokkal kevesebb dolga akadt, mint pécsi kollégájának, de volt két védező, melyről rá lehetett ismerni a válogatott kapusra. Vics a mezőny legjobb embere volt. Nagyszerencse, hogy Vicsnek olyan jó napja volt, mert partnere Paskó helyett is dolgoznia kellett. Hajmeresztő volt, ahogy Paskó első félidőben kézzel ütögette a labdát a 16-os körül, második félidőben aztán megemberelte magát. A halvesorban Vilezsál centerhalf volt jó, a gól után azonban jobbára védelembe vonult, ez volt az oka, hogy a pálya közepén sokszor a labda kereste őt s nem ő a labdát; a második félidőben azonban gyönyörűen támogatva a csatársort. A fiatal Jancsin meglátszott, hogy ilyen erős mérkőzésekhez még hiányzik a kellő rutinja, bár nem követett el nagyobb hibát. Viesztet már láttuk jobban is játszani, nyilván idegesítette Paskó rossz formája, mert a második félidőben, mikor Paskó feljavult, ő is nyugodtan, biztosabban játszott. A csatársor általában kielégített, bár egyes tag-

Magyar királyi osztály-sorsjáték

84.000 sorsjegy, 42.000 nyeremény,
 Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

azaz egy félmillió pengő.

Jutalom és nyeremények:

300.000	40.000	10.000
200.000	30.000	5.000
100.000	20.000	4.000
50.000	15.000	3.000

stb., össz. 7.722.000 készpénzben

84.000 sorsjegy közül 42.000 tehát

minden 2-ik sorsjegy kibuzatik

Az első osztály huzása már

1929. október 26-án és 29-én.

A sorsjegyek hivatalos árai:

Egész	Fél	Negyed	Nyelcad
24 P	12 P	6 P	3 P

jai korántsem voltak jók. Így pl. Márkus abszolút rossz volt, igazán csak néhány percig birta az iramot. Virostáknak volt néhány szép gólhelyzete és ha tudna még egyszer oly nyugodt játékos lenni, mint volt valaha, akkor vasárnap is rug-hatott volna legalább két gólt, mert fodbalozni még tud. Rigót első percekben megrugták s ez végig hátráltatta a játékban, de így is nagyon jó volt. Dancsák kifogástalanul látta el feladatát, a lövésekben nem volt szerencséje. Tóth első-rangu szélsőnek mutatkozik: mint a szélvész rohan a labdával, de nincs kellő labdatechnikája s így beadásai nem mindig sikerülnek, ha ezen hiányt pótolni fogja, rettegett szélsője lesz a kerületnek.

A bíró jól, lehet mondani hibátlanul bíraskodott, amit legjobban a publikum aránylag csendes magatartása és a játékosok csak szórványos reklamálása bizonyít.

A SSE vasárnap Miskolcon játszik bajnokit a Miskolci Vasutas S. C. ellen. F. hó 13-án az acélgyári pályán: DVTK—SSE bajnoki lesz!

SBTC—HVSE. 5:2 (2:2) Az első félidőben változatos szerencsével folyt a játék. A második félidőben nyomozató SBTC fölény. A vendégcsapatból dicséretreméltóan játszott a bal bekk. Mig a tarjániak közül Tóth, Orlik a halvesorban, a csatársorban pedig Magyar játéka emelkedett ki. Góllövők: Magyar, Takács I., Pál, Omaszta, Tóth. A hatvaniak közül: Czíkora I., Czíkora II.

Jászberényi Lehel—S A C. 1:0
 (1:0) A mérkőzés egyenrangú ellenfelek küzdelmét mutatta Végeredményben a szerencsésebb Lehel győzött.

1489/1929. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a salgótarjáni kir. járásbírósnak 1929 évi 2712/2 számú végzése következtében vitéz Pethő Zoltán dr. ügyvéd által képviselt 413 P 09 f s jár. erejéig, 1929 évi augusztus hó 12 n. foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1100 pengőre becsült következő ingóságok u. m.: ökrök, lovak, borjúk nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a salgótarjáni kir. járásbírósnak 1929-ik évi Pk. 5409/számu végzése folytán 413 P 26 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig leendő megtartására 1929 évi október hó 21-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Salgótarján, 1929. szept. 14.

Török

kir. bírósági végrehajtó.

A SINGER VARRÓGÉPEK mások A LEGJOBBÁK!

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.

Hirdessünk:

A MUNKA

Politikai hetilapban.

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

Kedvező fizetési feltételek
Általános havi részletek.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

SALGÓTARJÁN
a róm. kath. templom mellett.

**8 mázsza buza helyett 50
mázsát termesszünk 1 holdon!**

Ungváry József, a neves ceglédi faiskolacég tulajdonosa volt szíves közlésre átnyújtani ezt a cikket, amely a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot.

Egyoldalú gabonatermesztésünk csőddel fenyeget. Azokkal az előnyökkel szemben, amelyek a gabonatermesztő tengerentúli országoknak rendelkezésükre állnak, évről-évre kevésbé bírnak a versenyt. Gabonánknak nincs ára. Szemkivételünk egyre csökken, a csonka ország gazdasági helyzete egyre nyomósabb.

Hol ebből a válságból a kiút?

Olyan termelési árat kell keresni, amely jövőt ígér.

Ez pedig a gyümölcsstermesztés.

A mi gyümölcsünk izre, zamatra páratlan a földkerekségen. A magyar földben és időjárásban megadott nekünk a sors talán minden kelléket ahhoz, hogy a magyar gyümölcs világmárka és ezzel népességünk legszármotvőbb jövedelmi forrása legyen. Mégis mi a helyzet? Kivételünk jelentéktelen, sőt télen nemcsak narancsot és banánt, de almát is hozunk be. Ugyanakkor pedig 20 P-re esik a buza ára.

Ennek az épp oly szégyenletes, mint gazdaságilag veszélyes állapotnak kell végetvetni. Hagyjunk fel végre gazdálkodásunk egyoldalúságával és termesszünk gyümölcsöt. De jól! Nem kevert fajtájú, férges, apró gyümölcsre van szükség, amelyet lapáttal hányunk kosarakba, de aztán végül is a jószág elé szórjuk, mert pénzt ugyan alig adnak érte. A jó fajtájú, gondosan kezelt szép gyümölcsért helybe jön a kereskedő messze földről is, ha tömegben kaphatja.

Mit kell ehhez tudni?

Mindenekelőtt: csak olyan gyümölcsnemeket és fajtákat szabad ültetni, amelyek arra a vidékre valók. Ne akarjunk pl. körtét vagy őszibarackot termeszteni ott, ahol a körte vagy az őszibarack nem megy.

Aztán: kevés fajtát ültessünk, de tömegben. A nagytömegű és kevés fajtából álló gyümölcs könnyebben és sokkal jobb áron értékesíthető mint a sokféle, kevertfajú termés.

Apoljuk a fát, hogy sokat és egészséges gyümölcsöt teremjen. A gondozott fa gyümölcse öröm és jó mód, a gondozatlan fa gyümölcse szemét.

Fontos még nagyon a szakszerű szedés, a helyes kezelés, a gondos válogatás és a csinos csomagolás.

De az alapja az egész vállalkozásnak: a megbízható helyről való, a hiteles fajtájú oltvány. Aki elég botor ahhoz, hogy gyümölcsfát bárhol, még piacon is megvesz, készen lehet a legkiábrándítóbb meglepetésekre. Ki áll jót a piaci fa életképességéért, ki áll jót azért, hogy az a fa egészséges és legfőképpen: ki áll jót a piaci fa fajtájáért?

Most pedig számoljunk. Vegyünk alapul egy kataszteri hold földet és vizsgáljuk meg gyümölcsnemenként külön-külön is, milyen jövedelemre számíthatunk. Ime:

Alma a kat. holdra 8 m. sor és 8 m. fatávolság mellett kell 88 drb. közepes törzsű fa: 88 fa termése 37 kg évi átlagot számítva 32,56 q. alma.

Körte 88 drb. fa termése 45 kg. évi átlagot számítva 39,60 q. körte.

Szilva 88 drb. fa termése 27 kg. évi átlagot számítva 23,76 q. szilva.

Kajszi 88 drb. fa termése 29 kg. évi átlagot számítva 25,52 q. kajszi.

Cseresznye 88 fa termése 28 kg. évi átlagot számítva 24,64 q. cseresznye.

Meggy 88 fa termése 19 kg. évi átlagot számítva 16,72 q. meggy.

Őszi barack 225 drb. bokorfa (5x5 m-re ültetve) termése 13 kg évi átlagot számítva 29,25 kg. őszibarack.

Hogy ez a számításunk mennyire reális, hogy az évi terméshozam mennyire megfelel a valóságos helyzetnek, kiki ellenőrizheti a legkevesebb tapasztalat alapján. Sőt szembeszökő a számításban az a törekvés, hogy a legszerényebb átlagot mutassa. Az almánál pl. 37 kg. évi átlagtermést vesz fel egy fánál, holott köztudomású, hogy egy 15—20 éves, rendszeren gondozott almafa 100 kg. sőt 200 kg. gyümölcsöt is terem.

Ami mármint a gyümölcs árát illeti, ezen a ponton még szigorúbban tartózkodni akarok minden túlzott reménykeltéstől. Mondjuk egyszerűen azt, hogy nem kapok többet egy kilogramm gyümölcsnél, mint 1 kg. buza árát, kb. 25 fillért, vagyis 1 q. gyümölcs 1 q. búzával egyértékű. Ebben az esetben is: almatermesztéssel 32,56 q. búzám, körtetermesztéssel 39,60 q. búzám, szilvatermesztéssel 23,77 búzám, kajsziatermesztéssel 25,52 q. búzám, a cseresznyetermesztéssel 24,64 q. búzám, meggytermesztéssel 16,72 q. búzám, őszibaracktermesztéssel 29,25 q. búzám termelt egy katasztrális holdon.

Hadd emlékezzem meg mégis, hogy az utóbbi 10 év vásárcsarnoki statisztikáját és a magam tapasztalatait egybevéve a következő átlagárakat kapjuk, mint amelyeket a természetnek valóban fizettek: kilogrammonként: almáért 50 f; körteért 40 f; szilváért 40 f; kajsziért 50 f; cseresznyéért 50 f; meggyért 70 f; és őszibarackért 80 fillért.

Ez pedig annyit jelent, hogy a buza q-ját 25 pengővel számítva: almatermesztéssel 65 q. búzám, körte 63, szilva 38, kajszi 51, cseresznye 45, meggy 46 és őszibaracktermesztéssel 93 q. búzám termelt 1 kat. holdon.

Ez bizony nagyon szép — fogják erre mondani olvasóink, de ki győzi böjtöl az első éveket, amíg a gyümölcs termőre fordul és fizetni kezd?

Noshát arra valók a köztes termények. A különféle kapásnövények (bab, borsó, burgonya, répa, stb.) a zöldség és főzelékek. Célszerű a középtörzsű fák sorközeit törpe gyümölcsfákkal vagy bokoralaku őszibarackfákkal beültetni. Ezek már a második évben teremnek és be is fejezik életüket, mire a nagy fák kifejlődnek annyira, hogy szükségük van a helyre. De igen jövedelmezővé tehetjük az új gyümölcsöszt szintén már a második évtől, ha pöszmétével, ribizskével, málnával, szamóccával használjuk ki a sorközeiket.

De vessünk egy pillantást az érem másik oldalára is. Mik a költségek. Pénzbe kerül a telejmunka (trágyázás, kapálás) aztán a fák kezelése (a korona ritkítása, esetleges metszés, a gally eltávolítása) pénzbe kerül a gyümölcs szedése, válogatása és végül a fa egészségének fenntartásához szükséges különféle anyagok és eljárások (permetezés stb.) munkája. Mindezt első szakembereinknek a tapasztalattal gondosan számoló kimutatása szerint a bevétel 50—55 %-át teszi, vagyis a nyers bevételből 40—45 % a tiszta haszon.

Gyümölcsstermesztésben a magyar jövő!

VÁRADY ANDRÁS

URISZABÓ.

Salgótarján, Fő-utca 19.

Értesitem a n. é. közönséget,
hogy üzletembe megérkeztek

ŐSZI ÉS TÉLI SZÖVETEK

óriási nagy választékban, jutányos árak, mellett.

Nagy választék
finom szövetekben!

Nógrádmegyei Földbirtokra

holdanként 400—500 pengőt 5 nap alatt folyósítatunk 12% évikamattal, 10 évig terjedő időre. Nagyobb birtokokra 45 éves törlesztéssel 7 1/2% kamatu kölcsönök most kaphatók! Egyesült Fővárosi Hiteliroda, Budapest, Teréz körút 10.

JÁTSZVA KERESHET

Havonta 500 Pengőt

könyű, kényelmes munkával. Irjon meg ma részletes felvilágosításért: az

„Alpaca Áruforgalmi Vállalat”-nak Budapest, V. Széchenyi-utca 5.

ÉPÍTŐMESTEREK! Vállalkozók! Kereskedők!

A Fő-utca legszebb, legforgalmasabb és üzletileg a legjobb, legalkalmasabb helyén, egy üzlethelyiségnek, raktárnak és esetleg két emeleti szobának való hely kiadó a következő feltételekkel:

Az, aki a helyet kiveszi, tartozik a helyiségeknek való helyet felépíttetni és használatba állapítani helyezni. Az összes helyiségeket teljesen díjmentesen bérli egy megállapodás szerinti ideig. Ezalatt az idő alatt a helyiségek fölött telzés szerint szabadon rendelkezik.

Szükséges tőke 3—4000 P.

Érdeklődni lehet naponta reggel 8-tól este 6-ig.

Cím „A Munka” kiadóhivatalában

A szörme idény

közeledésére való tekintettel van szerencsém b. figyelmét felhívni cégemre.

Szücs műhelyemet

folyó évben Salgótarjánban Füleki-u. 2 szám alatt nyitottam meg. Miután Francia- és Németországban, Budapesten a legelőkelőbb cégnél mint munkavezető dolgoztam, így abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy mindenemű szücs munkát a legkényesebb izlésnek is megfelelően tudok elkészíteni, azonkívül tekintettel arra hogy a rezsim jóval kisebb, mint a pesti szücsöké, tehát ennek megfelelően lényegesen olcsóbb árban ugyanazon jó minőségű áruból tudom nagybecsű vevőmet kiszolgálni. — Tisztelettel kérem tehát, hogy b. rendeléseivel támogatni szíveskedjék, előre is biztosítom hogy szolid üzleti elveimnek megfelelően fogom igényeit kielégíteni és vagyok b. érdeklődésére bizton számítva magamat újlag is szíves jóindulatába ajánlva,

NAGY ISTVÁN
modern szücsmester.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

8 kedd

9 szerda

10 csütörtök

Az eljátszott asszony

Száguldó bosszu

Atlantis

A bakfis királynő

Volga...Volga.

Kezdeté hétköznap este fél 9 órakor, vasár és ünnepnap délután 5, 7 és 9 órakor. Zenepótdíj 10 fillér

Salgótarjánvidéki Takarékszövetkezet mint az Országos Közp. Hitelszövetkezet tagja

Elfogad takarékbetéteket magas kamatozással.

Folyósít: Ipari és mezőgazdasági kölcsönöket előnyös feltételekkel.

Betörés, tűz, jégkár stb. biztosításokat eszközöl.

Bornagykereskedés

mint a Ceglédi Hitel és Pincészövetkezet uradalmi fájborainak lerakata.

Olcsó árak!

Pincénket okvetlen látogassa meg.

Pince : Szilárdy-udvar. Iroda: Főtér 1.

23

SZENZÁCIÓS
FŐNYEREMÉNYEK
sorsoltatnak ki az 1929 október 26-án
kezdődő magy. kir. osztálysorsjátékon

23

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben:

PENGŐ

Jutalom

Főnyeremény

500.000
300.000
200.000

PENGŐ

Jutalom

Főnyeremény

Első húzás október hó 26-án és 29-én.

Az első oszt. sorsjegyek hivatalos árai:

Nyolcad	P 3.-
Negyed	P 6.-
Fél	P 12.-
Egész	P 24.-

1 jutal.	á	300.000	300.000	P
1 nyer.	á	200.000	200.000	"
1	á	100.000	100.000	"
1	á	50.000	50.000	"
1	á	40.000	40.000	"
2	á	30.000	60.000	"
1	á	25.000	25.000	"
2	á	20.000	40.000	"
5	á	15.000	75.000	"
8	á	10.000	80.000	"
10	á	5.000	50.000	"
12	á	4.000	48.000	"
24	á	3.000	72.000	"
62	á	2.000	124.000	"
130	á	1.000	130.000	"
100	á	800	80.000	"
100	á	600	60.000	"
280	á	500	140.000	"
600	á	400	240.000	"
1500	á	300	450.000	"
120	á	200	24.000	"
30340	á	150	4,551.000	"
2900	á	120	348.000	"
2900	á	90	261.000	"
2900	á	60	174.000	"
42000 nyer. 1 jutal.		7,722.000	P	

Síessen tehát rendelkezést a tulajdonon felajánlott
sorsjegyszámokból még a mai napon hozzám
beküldeni, a mellékelt rendelőlap felhasználásával.

tehát Hétmillióhatszázhuszonkétezer pengő készpénzzel a résztvevők javára.

ITT LEVÁGANDÓ

LEVELEZŐ-LAP

Vidékről
8 fillér
Budapestről
4 fill. bélyeg
ragasztandó

T.

DEMBINSKY B.
M. kir. Osztálysorsjáték Főelárusítóhely

BUDAPEST
II., ZSIGMOND UCCA 8.

DEMBINSKY B.

BUDAPEST, II., ZSIGMOND UCCA 8.

Magy. kir. Osztálysorsjáték Főelárusítója

TELEFON: Aut. 511-97.

Sürgőny cím: Dembinsky-Budapest

Postatakarékpénztári számla-szám: 17599.

BANKSZÁMLÁK:

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Magyar-Olasz Bank

Gyorsjegyzék kiadás a M. kir. Osztály-
sorsjáték összes huzásairól.

Budapest, 1929 szeptember hó.

MINDEN MÁSODIK SORSJEGY NYER!

T. C.

A most kezdődő m. kir. XXIII. osztálysorsjátékban az előző
sorsjáték legjobban bevált tervbeosztása marad. Összesen

Hétmillióhétyszázhuszonkétezer pengő

kerül kisorsolásra. Az I—IV osztály főnyereményei **15.000** pengőtől
30.000 pengőig, az V. osztály főnyereménye szerencsés esetben:

500.000 pengő.

Ezen óriási *nyeremény* általánosan oly érdeklődést keltett,
hogy az összes sorsjegyek jóval a huzás előtt már elkelnek.

Siessen tehát rendelését az alant felajánlott sorsjegyszámok-
ból *még a mai napon hozzám beküldeni* a mellékelt *rendelőlap*
felhasználásával.

A sorsjegyek hivatalos ára az I. osztályhoz:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
P 24.—	P 12.—	P 6.—	P 3.—

Rendelésre a hivatalos játéktervet mellékelem.

Nagyon fogok örvesteni, ha mielőbb egy nagyobb nyere-
ményt fizethetek ki Önnek és maradok mindig gondos s lelki-
ismeretes kiszolgálást ígérve,

kiváló tisztelettel

DEMBINSKY B.

a M. Kir. Osztálysorsjáték Főelárusítóhelye
Budapest, II., Zsigmond ucca 8.

Az I. osztály huzása már
1929 október 26 és 29-én

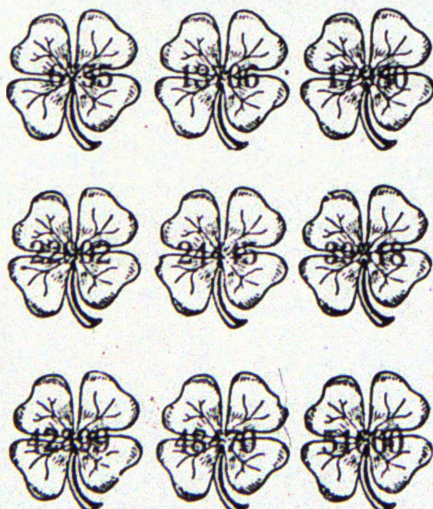
MUNKÁT, BUDAPEST.

84.000 SORSJEGY = 42.000 NYEREMÉNY!

ITT LEVÁGANDÓ

SZERENCSESZÁMOM!

Ezen számok csak cégemnél kaphatók

Ha a kívánt szám eladatott, mást küldök.

RENDELŐ-LAP.

Ezennel megrendelem a 23-ik Magyar Kir.
Osztálysorsjáték első osztályához (huzás:
1929 október 26-án és 29-én)

..... egész sorsjegyet á 24.— pengő
..... fél sorsjegyet á 12.— „
..... negyed sorsj. á 6.— „
..... nyolcad sorsj. á 3.— „
ha lehet, a következő számokból:

és kérek befizetési lapot és hivatalos ter-
vezetet. Nyereményjogaim biztosítása vé-
gett a betétet huzás előtt fogom beküldeni.

Név:

Foglalkozás:

Lakhely:

U. p. vagy ucca

A címet kérem olvashatóan írni!